

Лісостепу України. Визначення пластичності та стабільності генотипів рослин здійснювали за методикою S. A. Eberhart і W. A. Russel. Стандартом був сорт 'Пам'ять Худоєрка'. Методи дослідження: загальнонаукові, спеціальні та генетико-статистичні. Погодні умови періоду досліджень різнилися за гідротермічним коефіцієнтом (ГТК = 0,46–1,68), що дало можливість оцінити адаптивний потенціал жита озимого.

За коефіцієнтом лінійної регресії (b_i) визначено, що пластичність врожайності досліджуваних зразків була у межах від 0,43 до 1,77, варіанса стабільності (S^2d_i) при цьому варіювала від 0,00 до 1,18. В умовах східної частини Лісостепу України, найвищим генетичним потенціалом адаптивності у поєднанні з високою врожайністю (понад 16% до стандарту) відзначилися вісім

сортів жита озимого з наступними параметрами пластичності та стабільності, а саме: 'Інтенсивне 4' ($b_i = 1,55$; $S^2d_i = 0,00$), 'Волошка' ($b_i = 0,67$; $S^2d_i = 0,01$), 'Налите' ($b_i = 0,43$; $S^2d_i = 0,02$), 'ВФ-Колосисте' ($b_i = 1,21$; $S^2d_i = 0,03$), 'Композитне' ($b_i = 0,49$; $S^2d_i = 0,03$), 'Стоір' ($b_i = 0,81$; $S^2d_i = 0,04$), 'Левітан' ($b_i = 0,94$; $S^2d_i = 0,04$) (UKR) та 'Dankowskie Nowe' ($b_i = 1,68$; $S^2d_i = 0,02$) (POL). Стандарт – 'Пам'ять Худоєрка' ($b_i = 0,83$; $S^2d_i = 1,01$). Урожайність зразків жита озимого була у межах від 385 г/м² до 722 г/м², стандарт 'Пам'ять Худоєрка' – 527 г/м².

Виділені джерела є цінним вихідним матеріалом для створення високоврожайних та стабільних сортів і гібридів жита озимого, адаптованих до умов вирощування у східній частині Лісостепу України.

УДК 633.34:631.563

Ящук Н. О., кандидат с.-г. наук, доцент

Гура М. М., магістр

Національний університет біоресурсів і природокористування України
e-mail: yazchsuk@gmail.com

ЗБЕРЕЖЕННЯ ПОСІВНИХ ПОКАЗНИКІВ ОБРОБЛЕНОГО НАСІННЯ СОЇ У РІЗНИХ ТИПАХ СХОВИЩ

Для боротьби з хворобами та шкідниками на початку сезону насіння сої обробляють різними фунгіцидами та інсектицидами. Як свідчать дослідження провідних виробників насіння та препаратів для захисту рослин, фунгіцидне й інсектицидне протруєння насіння, насамперед насіння сої, якщо правильно його провести, дає змогу згодом істотно заощадити на кількості обприскувань, забезпечивши приріст урожайності від 15 до 20%. Звісно, за умови, що використовували якісний посівний матеріал. Нереалізоване оброблене насіння сої має бути утилізовано іншим способом, ніж необроблене насіння. Щоб мінімізувати витрати на утилізацію обробленого насіння сої, необхідно покращити умови його зберігання і тим самим продовжити термін реалізації.

Тому мета наших досліджень полягала у визначенні найкращих умов зберігання, які мінімізували б погіршення якості обробленого насіння сої. Для дослідження були відібрані шість сортів сої, що відрізняються за вмістом ліпідів і білка та належать до різних груп зрілості. Досліджували зразки були: необроблені (контроль); оброблені фунгіцидом; оброблені сумішшю фунгіциду та інсектициду. Закладали на зберігання досліджувані варіанти насіння сої у трьох середовищах зберігання (типах сховищ), які відрізнялися температурою та відносною вологістю: холодинське сховище (температура 8–10 °С);

тепле сховище (температура 22–25 °С) і звичайне складське приміщення (без регулювання температури) (контроль).

Енергію проростання та схожість насіння оцінювали кожні 3 місяці протягом 24 місяців, використовуючи стандартні методики з висівання у чашки Петрі та обстеження через відповідні терміни.

Схожість необробленого насіння сої залишалася високою протягом усього дослідження для насіння, що зберігалася в холодинському сховищі становила >93%, і помірно за зберігання в теплому сховищі – >80%, проте знизилася майже до 0% після 24 місяців зберігання у звичайному складському приміщенні.

Через 16 місяців зберігання схожість обробленого насіння була значно вищою, ніж схожість необробленого насіння у звичайному складському сховищі. Одночасно, як у холодинському сховищі та і теплому сховищі високі посівні показники були протягом усіх 24 місяців зберігання.

На збереженість енергії проростання насіння сої впливав лише вміст ліпідів у насінні, яка зберігала високі показники упродовж 12 місяців, незалежно від середовища зберігання.

Таким чином, оброблене насіння сої можна зберігати протягом 24 місяців (двох сезонів), якщо температура зберігання підтримується на рівні 10 °С і відносна вологість повітря нижче 50%.